

Församlingsinstruktion 2021-2024

Amnehärad-Lyrestads pastorat
Svenska kyrkan i Skara stift

Församlingsinstruktion

Amnehärad-Lyrestads pastorat 2021-2024

Teologisk grundsyn

Vårt pastorat är en del av den kristna kyrkan i världen, och vårt centrum är Jesus Kristus, som kallade människor att följa honom. Det glada budskap-evangeliet-som han visade i ord och handling är att Gud älskar alla människor utan villkor. I enlighet med Skara stifts vision vill vi i ord och handling tala tydligt om Jesus, som dog på ett kors och uppstod från de döda, för att besegra ondskan och döden.

I missionsbefallningen, Matt.28:18-20 ger han oss uppdraget att döpa och berätta om honom, och på det sättet göra människor till hans efterföljare.

I tro på honom möts vi till gudstjänst, undervisning, mission, hemma och ute i världen, och vi visar omsorg om varandra genom diakonal verksamhet .

Vår grundsyn stämmer väl med Anders Frostenssons psalm (Sv. Ps 39), som innehåller de centrala delarna i vår teologiska grundsyn. I v. 1 möter vi Jesus som befriare, i v. 2 möter vi Jesus som vår medvandrare och i v. 3 möter vi Jesus som är gudstjänstens centrum.

Jesus från Nasaret går här fram än som i gången tid,
löser ur vanmakt , ur synd och skam, ger oss sin
kraft och frid: himmelriket är nära.

Fattiga ger han sin rikedom, läker de slagnas sår.
Den som var bunden och trött och tom
frihet och glädje får: himmelriket är nära.

Öppna ditt hjärta i bön och bot, upplåt vart hemligt rum.
Red dig att taga Guds Son emot,
tro evangelium :
himmelriket är nära.

Omvärldsbeskrivning

- Amnehärad Lyrestad pastorat består av två församlingar, Lyrestad:s församling belägen i Mariestads kommun och Amnehärad:s församling belägen i Gullspångs kommun. Pastoratet ligger i Västra Götalands län men med gränsen mot Värmlands län och Örebro län. Landskapet är skog och jordbruksbygd, som gränsar till Väneren och Skagern. Göta kanal har sin sträckning genom Lyrestad till Sjötorp. Kinnekullebanan och vägarna E 20 samt riksväg 26 passerar genom pastoratet. Kollektivtrafiken är dåligt utbyggd särskilt helger och försvåras av kommun-och länsgränser.

-Tätorterna i pastoratet är Gullspång, Otterbäcken, Skagersvik, Hasslerör, Lyrestad och Sjötorp där merparten av medborgarna bor. Befolkningsutvecklingen är svagt uppåtgående. Antalet ensamhushåll är lika stort som antalet sammanboende hushåll. Amnehärad- Lyrestads befolkning är 5806 varav i Lyrestad församling 2733 och i Amnehärad:s församling 3073 (2019). Ca 4000 är medlemmar i Svenska kyrkan. Prognosen pekar dock på en minskning från dagens 70 % till 51 % församlingstillhörighet år 2030.

- Arbetsmarknaden består av tillverkning/utvinning, jordbruk/skog, byggverksamhet och fiske, varav många är småföretagare. Många är också sysselsatta inom skola, vård och omsorgsverksamhet och arbetslösheten ligger något högre än riksgenomsnittet. Andelen invånare med socioekonomiska problem är relativt hög. Utpendlingen för arbete till andra kommuner och närliggande län är större än inpendlingen. Livsmedelsbutiker finns i Gullspång och Lyrestad. Flertalet restauranger och caféer finns i flera av tätorterna.

- Förskola finns i Gullspång, Otterbäcken, Lyrestad, Sjötorp och Hassle, grundskola och fritidshem 0-6 finns i Gullspång, Lyrestad och Hassle och fritidshem även i Sjötorp , och högstadium i Gullspång och Mariestad.

För gymnasial utbildning är man främst hänvisad till Mariestad, Skövde och Kristinehamn. Den gymnasiala utbildningsnivån i befolkningen ligger på ca 55-56% mot för riket 46 %. Den eftergymnasiala utbildningen av befolkningen är ca 22 – 31 % mot för riket 40 %.

-Bebyggelsen består främst av villor och radhus och i mindre utsträckning av hyreshus. Särskilda boenden finns i Gullspång och Hassle. I pastoratet finns många fritidshus som bebos på helger eller hela sommarsäsongen. Turismen är omfattande; båtutrustning på Väneren och Göta kanal, cykelturism och inte minst camping i husvagn eller husbil. Det finns campingplatser/ställplatser i Otterbäcken, Sjötorp, Sundsmarken, Lyrestad, Askevik och Gullspång.

- Föreningslivet är aktivt med flertalet föreningar som samlar barn, unga, förvärvsarbetande vuxna och pensionärer, med allt från idrott till specialintressen. Nämnas kan idrottsföreningar, främst bandy och fotbollsföreningar, barn och ungdomsföreningar, hembygdsföreningar, bygdegårdsföreningar och kulturföreningar. Equmeniaförsamling finns i Gullspång.

- De största grupperna av pastoratets medlemmar finns i åldrarna 0-25 samt 50-85 och äldre. Pastoratets invånare har en hög medelålder; antalet innevånare i åldern 0-15 år är hälften så många som innevånare i åldern 65 år och uppåt, medan antalet innevånare 45-64 år är lika många som antalet 65 år och äldre. Antalet 16-24 år är den minsta åldersgruppen i pastoratet.

- Pastoratet har 9 kyrkor/kyrkolokaler. Församlingshem finns i Amnehärad, Lyrestad, Kyrkans Hus i Hassle samt samarbete lokalt med bygdegårdar i Södra Råda och Sjötorp.

Analys

Med utgångspunkt från vår teologiska grundsyn och vårt pastorala program, som betonar att den grundläggande uppgiften endast kan förverkligas i möten mellan människor, ser vi både möjligheter och svårigheter i vår omvärldsanalys.

Människor bor och arbetar på olika platser och en stor del av vår befolkning pendlar; till skola och arbete. Familjer lever under tidspress och vi har svårt att nå hela familjen samtidigt. Utbudet av aktiviteter är enormt och kyrkans verksamhet är bara en i mängden av valmöjligheter. Ändå når vi en stor del av barnen och ungdomarna varje vecka. Vi vill försöka att utnyttja de tillfällen som redan finns att möta barn och föräldrar samtidigt, t ex vid dopsamtal, dopfesten på Mikaelidagen, Bibelutdelningsdagen, när barnen lämnas och hämtas, då vi ibland inbjuder till måltid och aktiviteter som barnen har förberett. Samverkan mellan våra yrkesgrupper kan också utökas för att stärka verksamheten. Samverkan med skolan och de olika föreningarna behöver också ytterligare utvecklas.

Vi har under vårens coronapandemi i mindre skala prövat digitala möten, som också har potential att bli en integrerad del av församlingens liv, t ex webbsända gudstjänster.

Vi möter idag många pensionärer, men färre i yrkesaktiv ålder. Vi behöver framöver undersöka vad människor mitt i livet längtar efter. Vi tror att meditativa och relativt kravlösa former, som t.ex. Toner, tankar och tystnad, lunchmusik med baguette är sådana verksamheter som fungerar här.

Turister och sommar/säsongboende möter vi i gudstjänster, kyrkliga handlingar och sommar-kyrkoverksamheten, som utan tvekan kan breddas, genom längre perioder och större geografisk bredd i pastoratet.

Det diakonala arbetet i pastoratet kräver samordning och ledning, vilket kan komma att kräva resurser, personellt och ekonomiskt.

Frivilliga insatser och diakoni som livshållning i alla möten är viktigt, och vi vill ytterligare stärka vår diakonala medvetenhet genom utbildningsinsatser för personal, förtroendevalda och frivilliga.

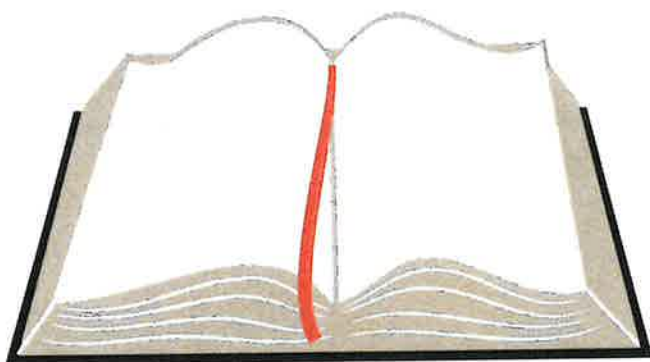
Pastoralt program

Livets gudstjänst – möten med Gud och varandra.

Allt som församlingen är och gör handlar om möten. Kyrkan är en social rörelse, som är till för att vi ska möta Gud och möta varandra. Kyrkans grundläggande uppgift; gudstjänst, undervisning, diakoni och mission har detta syfte. Detta är vårt pastorats programförklaring. Alla möten vill vi se som gudstjänst; med barn, unga, vuxna i aktiv ålder och med de äldre. Vi möter Gud och varandra i söndagens gudstjänst, i de kyrkliga handlingarna, i andakter och samtal. Som konkret exempel kan nämnas kontakter i samband med dödsfall; hembesök inför begravningsgudstjänsten, möten med i samband med uttagande av gravplats, begravningsgudstjänsten och minnesstunden där de sörjande möter andra de sällan möter, gravsättning och därefter regelbundna besök vid graven där vaktmästare ofta finns och samtal uppstår, samt efterföljande själavård under sorgarbetet. I alla möten förmedlas också undervisning om den kristna tron, i ord och handling. Jesus Kristus och hans sätt att möta människor är mönstret också för vårt sätt att mötas, för vårt diakonala förhållningssätt. I alla möten vill vi möta varandra med kärlek, förlåtelse, lyhördhet och respekt.

I församlingens möten finns också alltid ett missionsperspektiv. Vi vill att fler ska möta Gud och hans kärlek till oss genom Jesus Kristus; hans liv, död och uppståndelse.

Vi vill särskilt fokusera på möten med barn och familjer, med ungdomar under och efter konfirmationen, med vuxna i aktiv ålder 45+, med de socioekonomiskt utsatta och med de ensamma äldre. Vi vill skapa möten som känns angelägna för dessa grupper i våra församlingar. Detta ser vi som en viktig uppgift inför de kommande åren. I analysen har vi nämnt exempel på några av dessa möten. De socioekonomiskt utsatta och de ensamma äldre når vi både genom hembesök, samtal och diakonala verksamheter, t e x sopplunch och fördelsdagsfester. Vuxna i aktiv ålder kan vi möta med mera kravlösa former, som nämnts tidigare. I Lyrestads församling planeras en nybyggnad, som ska inrymma vaktmästare och lokaler för den växande barnverksamheten, vilket kommer att frigöra församlingshemmets lokaler för bl. a sammanträden, samtal och möten i mindre grupper. Både barn och familjeverksamheten och den diakonala verksamheten kommer att stärkas av detta.

Domkapitlets regler om huvudgudstjänst

I pastoratet firas huvudgudstjänst i båda församlingarna, utom 4 Advent, Annandag jul, söndagen efter jul, söndagen efter Nyår, midsommardagen och den Helige Johannes Döparens dag, då sammanlysning sker av pastorala skäl.

Lyrtestads församling har under 2 perioder prövat att förlägga gudstjänsten till en kyrka; Berga och sedan Lyrestad, men då coronapandemin inträffade under den senaste perioden är det svårt att se någon mätbar effekt av detta. Att förlägga gudstjänsterna till en och samma tid i båda församlingarna är omöjligt med hänsyn till personalsituationen.

Domkapitlets regler om huvudgudstjänst med nattvard

I pastoratet firas i regel huvudgudstjänst med nattvard varannan söndag i Lyrestads församling, och i Amnehärads församling något mera sällan. Pastoratet strävar efter att inom några år fira huvudgudstjänst med nattvard i endera av församlingarna varje söndag. När detta är uppnått menar vi att det också kan vara möjligt att fira nattvard vid andra tillfällen än i huvudgudstjänst.

Domkapitlets regler om dopundervisning som föregår konfirmationsgudstjänst.

Pastoratet följer Svenska kyrkans riktlinjer och rambestämmelser för konfirmandarbete.

Domkapitlets regel om kyrkomusiker

I pastoratet finns en organisttjänst och 1,5 kantorstjänster.

Andra språk

Kyrkliga handlingar, framförallt på engelska-helt eller delvis-efterfrågas ibland och detta kan vi tillmötesgå. Pastoratets informationsfolder är också översatt till engelska och tyska. Psalmböcker med storstil finns i samtliga kyrkor.

Teckenspråkstolk anlitas via stiftet när behov uppstår. Finsktalande finns i pastoratet och finns behov av tolkning finns finsktalande diakon i Mariestad.

Barnkonsekvensanalys

* De lokaler där vi bedriver verksamhet, är i varierande grad anpassade för barn. I församlingshemmen finns rum särskilt inredda för barnverksamhet, och utrymmen för konfirmandsamlingar finns. Stora gräsytor med lekmaterial finns vid samtliga församlingshem. I Lyrestads församling planeras en nybyggnation som ska innehålla vaktmästarutrymmen samt helt nya lokaler för barnverksamhet. Kyrkorna har lek och pysselmaterial för mindre barn. I samtal med barnen kan vi konstatera att vår verksamhet är mycket populär och uppskattad; vi utgör ett alternativ till skolans fritidsverksamhet några eftermiddagar i veckan, och de trivs här. De tycker om att pyssla och göra roliga saker tillsammans, och uttrycker också önskemål om mer lekmaterial inom- och utomhus, vilket vi är lyhörda för och vill försöka förverkliga. I Amnehärads församling har Ceciliaakören stor betydelse för de barn som älskar att sjunga och körsången sker parallellt med Kompisklubben. Vi kan konstatera att med en växande barnverksamhet kommer behovet av ledarresurser att öka, vilket vi kommer att prioritera.

Änglaelefanter skapade av barn i Amnehärad-Lyrestads pastorat.

* Vi har ett avtal med familjecentralen i Gullspång och samarbete med förskola och skola i Gullspång, Lyrestad och Hassle. Flera av grupperna i Lyrestad och Hassle hämtas vid skolan.

* Pastoratet erbjuder mycket flexibla tider för dop, vilket vi kommer att fortsätta med.

* Vi kan konstatera att huvudansvaret för barns och ungas villkor, i relation till FN:s barnkonvention, delas av hemmet, samhällets institutioner och frivilligorganisationer till vilka kyrkan hör, i den mån barn deltar i kyrkans verksamhet. I vår verksamhet är vi medvetna om att det är viktigt att alltid tänka på barnens bästa och att lyssna till deras önskemål. Vi är också medvetna om att barnen inte helt ensamma bestämmer om de ska delta i vår verksamhet, utan familjens prioriteringar får ofta styra om de deltar eller inte. I synnerhet gäller det deltagandet i gudstjänster för stora och små.

* FIN i föreliggande skick får konsekvenser för barn, i synnerhet som ett av våra utvecklingsområden är barn och familj. Vi försöker nå hela familjen, och det är då särskilt viktigt att uppmärksamma att familjebilden idag ofta är splittrad, med hel och halvsyskon, och icke sammanboende föräldrar med nya partners. Särskilt lyhörda vill vi vara för barn som har en svår hemmiljö och dem med neuropsykiatriska diagnoser.

Kyrkobyggnaderna som en resurs att lösa den grundläggande uppgiften.

Pastoratet har 9 invigda kyrkor. Amnehärad, Lyrestads, Sjötorps och Berga kyrkor används för gudstjänster och kyrkliga handlingar under hela året, medan S.Råda, Otterbäckens och Färeds kyrkor är vinterstängda. Hassle och Enåsa kyrkor är helt stängda tills vidare. Dessutom finns Vikens kyrksal, som används vintertid för söndagsgudstjänster och syföreningsträffar.

I Lyrestads församling fördelas söndagsgudstjänsterna mellan de tre kyrkorna i Lyrestad, Sjötorp och Berga, vilket ur pastoral synpunkt är nödvändigt eftersom de ligger utspritt och ingen kan utgöra naturligt centrum i en församling som består av två tidigare pastorat.

I Amnehärads församling är också avståndet mellan kyrkorna stort men då Vikens kyrksal används vintertid och Otterbäcken och S.Råda sommartid firas ändå gudstjänster hela året i de två församlingsdelarna som tidigare utgjort två församlingar. Här kan man ändå säga att Amnehärads kyrka kan betraktas som huvudkyrka, vilket inte är möjligt att säga om Lyrestads kyrka. De strukturer som en gång formade församlingar och placerade kyrkor kan vi inte helt bortse ifrån idag. Kyrkorummen i ett landsbygdspastorat som vårt är både en stor rikedom och en utmaning, eftersom vi i praktiken inte behöver så många för att lösa den grundläggande uppgiften.

Men att sammanföra alla gudstjänster till en kyrka i varje församling leder inte till någon ökad besöksfrekvens i den aktuella kyrkan, utan bara att flera församlingsbor i den del av församlingen som blir utan söndagsgudstjänst inte kommer till gudstjänst längre. Att erbjuda kyrkskjuts har prövats, men ingen efterfrågar den.

Församlingshemmen i Amnehärad och Lyrestad, Kyrkans Hus i Hassle, Otterbäckens kyrkas församlingssal och Sjötorps bygdegård fungerar som samlingslokaler för vardagsverksamhet, kyrk-kaffen samt för eftersamlingar i samband med dop, vigsel och begravning. Lokalerna ligger på de orter där det finns förskola och grundskola och fritidshem, och närheten är avgörande för vår verksamhet för barn. I Amnehärads och Lyrestads församlingshem inryms också kontorslokaler och expedition. Utnyttjandegraden varierar men generellt sett finns utrymme för fler samlingar i dessa lokaler. Extern uthyrning förekommer i ganska liten omfattning, och den kunde vara större.

Ansvarsfördelning kyrkoråd/församlingsråd

Ansvarsfördelningen mellan kyrkoråd och församlingsråd följer kyrkoordningen.

I pastoratet finns 3 prästtjänster; kyrkoherde och 2 komministrar. För närvarande tjänstgör en av komministrarna med huvudansvar för Lyrestads församling, och den andre på deltid 50 % som komminister med huvudvikt på Amnehärads församling. Kyrkoherden är både chef för hela verksamheten och delvis församlingspräst i Amnehärads församling.

Samverkan

Under den utredning som stiftsstyrelsen har genomfört inför en tänkt pastoratsreglering till nästa mandatperiod för pastoraten i Gullspång, Töreboda och Mariestads kommuner, har frågor om närmare samverkan mellan pastoraten väckts. Pastoratsregleringen kommer inte att genomföras, men vi ser tydligt behovet av samtal om större samverkan. Vi tror att på flera områden är detta möjligt och önskvärt, inte minst i konfirmand och ungdomsverksamhet och diakoni. Detta kan innebära personalsamverkan över församlings- och pastoratsgränserna, och delat ekonomiskt ansvar i mera organiserad form. Syftet är att stärka den grundläggande uppgiften i församlingen och att minska sårbarheten i vår verksamhet.

Utvecklingsområden

Barn och familj

Pastoratets arbete med barn är väl utvecklat, med många barngrupper, vilket också innefattar samlingar för barn och föräldrar 0-6 år. De tillfällen där vi möter både barn och vuxna är framförallt dopen, Kyrkis (Kärlekis) för barn och föräldrar, de gudstjänster då vi delar ut biblar till 6-åringar och dopfesterna på Mikaelidagen. Vi möter också föräldrar i samband med att de lämnar och hämtar barnen vid våra grupper.

Vi kan se att förutsättningar för att möta hela familjerna ser något olika ut i de två församlingarna. I Amnehärad är Kärlekis en väl inarbetad form där många barn och föräldrar deltar och den sker i samverkan med familjecentralen i Gullspång, i Lyrestad samlar motsvarande verksamhet, Kyrkis, färre. Gudstjänster för stora och små har här ett bättre underlag än i Lyrestads församling.

I Amnehärad finns också en barnkör. Vi inser att helt nya tillfällen att möta både barn och föräldrar är svåra att ordna, då familjesituationen idag är splittrad och fritidsaktiviteterna är många. Helgerna är fulltecknade för de flesta. Vi vill därför satsa på att utveckla och stärka de mötesplatser vi redan har, och se detta som vår ambitionsnivå kommande år. Ett exempel på detta är att i samband med barngruppernas samlingar inbjuda hela familjen till en avslutande aktivitet-shower där barnen framträder har förekommit -och kvällsmat tillsammans. Vardagsgudstjänster är ett annat exempel, där vi speciellt vänder oss till barnfamiljer. Kontinuitet och långsiktighet är här avgörande för att nå framgång.

Diakoni

Pastoratets struktur har beskrivits i omvärldsbeskrivningen och den efterföljande analysen, och här kan vi konstatera att de grupper som vi vill möta framförallt är barn och föräldrar, yrkesverksamma 45+, turister och fritidsboende, personer med socioekonomiska problem, och ensamma äldre. Under avsnitten analys och pastoralt program har vi nämnt exempel på sådana mötesplatser vi redan nu har och som kan utvecklas. När det gäller diakoni finns potential att utöka uppsökande verksamhet för att få en bild av vilka behov som finns i alla dessa grupper vi fokuserar på. Utifrån denna kunskap ser vi hur församlingen kan möta de behov som visar sig finnas. De kan delvis mötas av ett diakonalt förhållningsätt bland anställda, förtroendevalda och församlingsmedlemmar, men vi ser också ett tydligt behov av samordning och struktur i det diakonala arbetet. Det behövs en personalresurs som arbetar med detta, för att få en överblick och utarbeta konkreta strategier för att möta människor ur dessa grupper.

Undertecknande

Församlingsinstruktionen för Amnehärad-Lyrestads pastorat 2021-2024 är godkänd av Kyrkofullmäktige i Amnehärad-Lyrestads pastorat den 2 november 2020, § 15.

Charlotte Holmgren
Kyrkoherde

Jan-Erick Erickson
Ordförande i kyrkofullmäktige